

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΠΑ Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.
ΜΟΝΑΔΑ ΤΑΑ

Ταχ. Δ/ση : Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. - Πόλη : 151 80 – Μαρούσι
Ιστοσελίδα : www.epiteliki.minedu.gov.gr

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ &
ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Μαρούσι, 15-03-2024
Αρ. πρωτ.: 1193

ΑΠΟΦΑΣΗ

Θέμα: Έγκριση αρχείου Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για την Πρόσκληση υποβολής Προτάσεων στο πλαίσιο του Έργου «SUB1.1 Συμπράξεις Ερευνητικής Αριστείας – ΣΕΑ», με κωδικό ΟΠΣ ΤΑ 5180519 στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» (Κωδικός Δράσης: 16289)

Ο Υπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Έχοντας υπόψη:

Τις ενωσιακές διατάξεις:

1. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 241/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τον οποίο καθορίζονται, με απόφαση του αρμόδιου για την Ειδική Υπηρεσία του Ταμείου Ανάκαμψης Υπουργού, το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των δράσεων και έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.
2. Την υπ' αρ. 10152/21 Εκτελεστική απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, με την οποία εγκρίθηκε το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την Ελλάδα.
3. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (L 187/1) [Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός (ΓΑΚ)].
4. Τον Κανονισμό ΕΕ 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τους γενικούς δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (L 193/1).

5. Την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).
6. Την υπ' αρ. 2021/0159/17.06.2021 Πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου για την έγκριση της αξιολόγησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ελλάδας (στο εξής το «Σ.Α.Α.»).
7. Την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, C (2022) 7388 final/19.10.2022 «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία- ΕΑΚ».
8. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 679/2016 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

Τις εθνικές διατάξεις:

1. Το Π.Δ. 18/2018 (ΦΕΚ Α' 31 /23.02.2018) «Οργανισμός του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού», όπως τροποποιείται και ισχύει.
2. Το Π.Δ. 77/2023 (ΦΕΚ Α' 130/27.6.2023) Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων - Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών - Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων.
3. Το Π.Δ. 79/2023 (ΦΕΚ Α' 131/27.6.2023) Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών.
4. Την υπ' αρ. 120702 (ΦΕΚ Β' 6330/13.12.2022) ΚΥΑ περί Αναδιάρθρωση της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και κατάργηση της υπό στοιχεία 47903/ΕΥΘΥ 495/2016 (Β' 1406) κοινής υπουργικής απόφασης.
5. Το άρθρο 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το άρθρο 1 του Π.Δ. 63/2005 (ΦΕΚ Α' 98/22.04.2005).
6. Τον Ν. 4622/2019 (ΦΕΚ Α' 133/7.8.2019) «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης», όπως ισχύει.
7. Τον Ν. 4738/2020 (ΦΕΚ Α' 207/27.10.2020) και ειδικότερα το Κεφάλαιο Ε' για τη θέσπιση του κατάλληλου οργανωτικού πλαισίου για την αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Ανάκαμψης «Next Generation EU» και του εντασσόμενου σε αυτόν Ταμείου Ανάκαμψης και Σταθερότητας (Recovery & Resilience Facility - Ταμείο Ανάκαμψης).
8. Τον Ν. 4727/2020 (ΦΕΚ Α' 184/23.09.2020) «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις».
9. Τον Ν. 4822/2021 (ΦΕΚ Α' 135/2.8.2021). «Κύρωση της Σύμβασης Χρηματοδότησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δανειακής Σύμβασης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Παραρτημάτων τους και άλλες διατάξεις για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας».
10. Τον Ν. 4820/2021 (ΦΕΚ Α' 130/23.7.2021) «Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις» και ιδίως τα άρθρα 189 έως 204.
11. Τα άρθρα 270 έως και 281 του Ν. 4738/2020 (ΦΕΚ Α' 207/27.10.2020) «Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις» και ιδίως το άρθρο 272 για τη σύσταση στο Υπουργείο Οικονομικών της αυτοτελούς Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης.

12. Τον Ν. 4270/2014 (ΦΕΚ Α' 143/28.06.2023), Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις.
13. Τον Ν. 4310/2014 (ΦΕΚ Α' 258/8.12.2014) «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
14. Τον Ν. 4521/2018 (ΦΕΚ Α' 38/02.03.2018) «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις» και ειδικότερα το άρθρο 20.
15. Τον Ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Β' 83/11.05.2016), όπως ισχύει.
16. Τον Ν. 4485/2017 «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 114/04.08.2017), όπως ισχύει.
17. Τον Ν. 4957/2022 (ΦΕΚ Α' 141/21.7.2022), «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις», όπως ισχύει.
18. Τον Ν. 4412/2016 (ΦΕΚ Α' 147/08.08.2016) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ ΕΕ και 2014/25/ΕΕ), όπως ισχύει.
19. Τον Ν. 4488/2017 (ΦΕΚ Α' 137/13.9.2017) «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων, δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες και άλλες διατάξεις» (άρθρα 39, 40), όπως ισχύει.
20. Την υπ' αρ. 35259/ ΚΥΑ (ΦΕΚ Β' 1197/24.03.2021) «Σύσταση και Λειτουργία Λογαριασμού για την εθνική χρηματοδότηση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης».
21. Το υπ' αρ. πρωτ. 67335/08.06.2021 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης του Υπουργείου Οικονομικών με θέμα: Μέθοδος Παρακολούθησης έργων «Ελλάδα 2.0».
22. Την υπ' αρ. 119138 (ΦΕΚ Β' 4499/28.09.2021) Απόφαση Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών περί συμπλήρωσης και εξειδίκευσης των αρμοδιοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης του Υπουργείου Οικονομικών.
23. Την υπ' αρ. πρωτ. 2120/20.04.2023 (ΑΔΑ: Ψ4Ι246ΜΤΛΗ-ΞΩ7) Απόφαση Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με θέμα: «Τροποποίηση της με αρ. απόφασης 4696/23.11.2021 (ΑΔΑ: Ψ4Δ346ΜΤΛΗ-Ξ72) της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων με θέμα: «Προσδιορισμός φορέων υλοποίησης και λειτουργίας των Δράσεων και Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αρμοδιότητας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων», όπως αυτή τροποποιήθηκε με τις με αρ. 200/31-01-2022 (ΑΔΑ: ΨΙΣ446ΜΤΛΗ-Κ3Υ), 2183/13-07-2022 (ΑΔΑ: ΨΜΩΧ46ΜΤΛΗ-ΕΩΝ) και 4805/09-12-2022 (ΑΔΑ:ΨΜΗΥ46ΜΤΛΗ-Ο69) όμοιες αποφάσεις».
24. Την υπ' αρ. πρωτ. 1140/12-03-2024 (ΑΔΑ:9ΗΑΟ46ΝΚΠΔ-4Ο7) Απόφαση Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων «Τροποποίηση της με αρ. 1269/19-04-22 (ΑΔΑ: ΩΔΡΙ46ΜΤΛΗ-ΘΗΤ) απόφασης με θέμα «Συγκρότηση Ομάδων Συντονισμού για την παρακολούθηση, τον συντονισμό και την επιτάχυνση της υλοποίησης Δράσεων, Έργων ή και ομάδας Έργων στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αρμοδιότητας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων».
25. Την υπ' αρ. 1596/23.03.2023 (ΑΔΑ: 97Λ846ΜΤΛΗ-Λ7Β) Απόφαση Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων με θέμα: Ανάθεση Υλοποίησης Δράσης/ Έργου με τίτλο «SUB.1.1 Συμπράξεις Ερευνητικής Αριστείας/Clusters of Research Excellence (CREs), με κωδ. Δράσης 16289» στην Μονάδα Β3, στο πλαίσιο χρηματοδότησης από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

26. Την υπ' αρ. 1620/23.03.2023 (ΑΔΑ: 6ΧΓΧ46ΜΤΛΗ-3Ν5) Απόφαση Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων με θέμα: «Ορισμός Υπευθύνου Έργου και Αναπληρωτή του, για την υλοποίηση του Έργου με τίτλο «SUB1.1. Συμπράξεις Ερευνητικής Αριστείας -ΣΕΑ» και κωδικό ΟΠΣ ΤΑ 5180519 στην Μονάδα Β3, η οποία χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας».
27. Την υπ' αρ. 6577/08.12.2023 (ΑΔΑ: Ρ0Η746ΝΚΠΔ-ΕΩΨ) Απόφαση Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με θέμα: «Τροποποίηση της υπ'αρ.πρωτ. 1596/23.03.2023 Απόφασης περί ανάθεσης Υλοποίησης Δράσης/ Έργου με τίτλο «SUB.1.1 Συμπράξεις Ερευνητικής Αριστείας/Clusters of Research Excellence (CREs), με κωδ. Δράσης 16289» με κωδ. ΟΠΣ ΤΑ 5180519 στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας».
28. Την υπ' αρ. 6583/08.12.2023 (ΑΔΑ: ΡΟΓΘ46ΝΚΠΔ-2Λ0) Απόφαση Υπουργού Παιδείας Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με θέμα: «Τροποποίηση της υπ' αρ. πρωτ. 1620/23.3.2023 (ΑΔΑ:6ΧΓΧ46ΜΤΛΗ-3Ν5) Απόφασης περί ορισμού Υπευθύνου Έργου και Αναπληρωτή του, για την υλοποίηση του Έργου με τίτλο «SUB1.1. Συμπράξεις Ερευνητικής Αριστείας -ΣΕΑ» και κωδικό ΟΠΣ ΤΑ 5180519 στο πλαίσιο χρηματοδότησης του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
29. Την υπ' αρ. 593/09.02.2024 (ΑΔΑ: ΨΔΨ046ΝΚΠΔ-Φ1Τ) Απόφαση Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με θέμα: «Έγκριση του 3ου Σχεδίου Εγχειριδίου Διαδικασιών Υλοποίησης και Παρακολούθησης των Δράσεων/Εργων ΤΑΑ».
30. Τις Εγκυκλίους της ΕΥΚΕ 49939/ΕΥΚΕ1942/13.05.2016 Κρατικές ενισχύσεις και δημόσια χρηματοδότηση ερευνητικών Οργανισμών – Ερευνητικών υποδομών και 115970/ΕΥΚΕ203/13.11.2015 «Κρατικές ενισχύσεις και RIS3», όπως ισχύουν.
31. Το υπ' αρ. πρωτ. 42649/ΕΥΚΕ5351/10.04.2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ «Διευκρινίσεις σχετικά με ζητήματα εφαρμογής του Καν. 651/2014, ως προς τον χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης ως προβληματικής».
32. Το υπ' αρ. πρωτ. 122645/ΕΥΚΕ2260/27.11.2019 έγγραφο της ΕΥΚΕ «Δικαιολογητικά που απαιτούνται για τον έλεγχο προβληματικής επιχείρησης, εκτός των οικονομικών στοιχείων».
33. Το εγκεκριμένο Εγχειρίδιο Διαχείρισης Καταγγελιών της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ/ΑFCOS).
34. Την υπ' αρ. 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (ΦΕΚ Β 4498) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την υπ' αρ. 52415 ΕΞ2022/15.04.2022 (ΦΕΚ Β 1927), Απόφαση αρμόδιου Υπουργού για την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης καθορίζεται το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) των Δράσεων και Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/2041.
35. Την υπ' αρ. 71693 ΕΞ 2023 (ΦΕΚ Β' 3079/09.05.2023) Απόφαση Υπουργού Οικονομικών με θέμα «Διαδικασίες επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού στο πλαίσιο Δράσεων και Έργων που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας».
36. Τις διατάξεις των άρθρων 132 έως 135 του Ν. 4472/2017 (ΦΕΚ Α' 74/19.05.2017) «Συνταξιοδοτικές διατάξεις Δημοσίου και τροποποίηση διατάξεων του ν. 4387/2016, μέτρα εφαρμογής των δημοσιονομικών στόχων και μεταρρυθμίσεων, μέτρα κοινωνικής στήριξης και εργασιακές ρυθμίσεις, Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2018-2021 και λοιπές διατάξεις», συνδυαστικά με το άρθρο 18 του Ν. 4310/2014 (ΦΕΚ Α 258/8.12.2014) «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και όπως διατάξεις, όπως όπως αυτά ισχύουν σήμερα.

37. Το άρθρο 246 του Ν. 4957/20'2 (ΦΕΚ Α' 141/21.7.2022) και ειδικότερα οι παρ 2, 3 και 5.2 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις», όπως ισχύει.
38. Το υπ' αρ. πρωτ. 48931/ΕΞ 2023/ΥΠΟΙΚ/28.03.2023 έγγραφο της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων (ΚΕΜΚΕ) με θέμα «ΓΝ 050/2023 – Γνωμοδότηση επί σχεδίου πρόσκλησης για την υποβολή προτάσεων στο έργο “Συμπράξεις Ερευνητικής Αριστείας”» σε απάντηση του με αριθμό πρωτοκόλλου 21971/Β2/24.02.2023 εγγράφου της ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘ.
39. Το εγκεκριμένο Εγχειρίδιο Διαδικασιών του ΤΑΑ.
40. Την υπ' αρ. πρωτ. 120847/29.08.2022 (ΑΔΑ: ΨΣΣΜΗ-ΓΑΔ) Απόφαση Ένταξης του έργου με τίτλο «SUB1.1 Συμπράξεις Ερευνητικής Αριστείας (ΣΕΑ)» (Κωδ. ΟΠΣ ΤΑ 5180519) στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
41. Την υπ' αρ. πρωτ. 151208/13.10.2023 (ΑΔΑ: 9ΕΥΑΗ-ΛΞΟ) Τροποποίηση της Απόφασης Ένταξης του του έργου με τίτλο «SUB1.1 Συμπράξεις Ερευνητικής Αριστείας (ΣΕΑ)» (Κωδ. ΟΠΣ ΤΑ 5180519) στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
42. Την υπ' αρ. πρωτ. 22068/09-02-2024 (αρ.πρωτ.εισερχ. 619/12-02-2024) Απόφαση Έγκρισης της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης (ΕΥΣΤΑ) για την Πρόσκληση «Συμπράξεις Ερευνητικής Αριστείας (ΣΕΑ)» του έργου με τίτλο «SUB1.1 Συμπράξεις Ερευνητικής Αριστείας (ΣΕΑ)», στο πλαίσιο της Δράσης «Στρατηγική Αριστείας, Καινοτομίας και Εκσυγχρονισμού των Πανεπιστημίων» με Κωδικό Δράσης 16289, του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ).
43. Την με αρ. πρωτ.: 693/15-02-2024 (Ανακοίνηση στο ορθό ως προς τον χρόνο κατάρτισης του συμφωνητικού και ως προς το Παράρτημα ΙΧ) Απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού για Προκήρυξη υλοποίησης των ερευνητικών έργων με τη μορφή συμπράξεων για το έργο «Συμπράξεις Ερευνητικής Αριστείας – ΣΕΑ» στο πλαίσιο της Μεταρρύθμισης «Πρώθηση της ποιότητας, της καινοτομίας και της εξωστρέφειας στα πανεπιστήμια» - Άξονας 3.2: Ενίσχυση των ψηφιακών δυνατοτήτων της εκπαίδευσης και εκσυγχρονισμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, Πυλώνας 3: Απασχόληση, δεξιότητες και κοινωνική συνοχή, με Κωδικό Δράσης 16289.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Την έγκριση του συνημμένου αρχείου των Συχνών Ερωτήσεων - Απαντήσεων για την Πρόσκληση του Έργου «SUB1.1 Συμπράξεις Ερευνητικής Αριστείας – ΣΕΑ», με κωδικό ΟΠΣ ΤΑ 5180519 στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» (Κωδικός Δράσης: 16289) για την αποσαφήνιση και διευκρίνιση σημείων της Αναλυτικής Πρόσκλησης του Έργου και των Παραρτημάτων αυτής.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

Συνημμένα:

Αρχείο Συχνών Ερωτήσεων-Απαντήσεων

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υπουργού Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.
2. Γραφείου Υφυπουργού Υ. ΠΑΙ.Θ.Α
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Ανώτατης Εκπαίδευσης Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.
4. Γραφείο Γενικού Διευθυντή Ανώτατης Εκπαίδευσης Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.
5. Γραφείο Προϊσταμένου της ΕΔ ΕΣΠΑ Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.
6. Μονάδες ΤΑΑ, Γ, Δ και Ε, ΕΔ ΕΣΠΑ Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.

Πίνακας Αποδεκτών:**Κοινοποιήσεις :**

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημ. Επενδύσεων & ΕΣΠΑ
  - Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Σχεδιασμού της Αξιολόγησης και της Εφαρμογής (ΕΥΣΣΑΕ)
  - Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ)
  - Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού της Εφαρμογής (ΕΥΣΕ)
  - Ειδική Υπηρεσία Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΕΥ ΟΠΣ)
  - Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)
  - Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων
  - Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

SUB1.1 «Συμπράξεις Ερευνητικής Αριστείας - ΣΕΑ»

1. **Ερώτηση:** Ποια «Δράση» πρέπει να επιλέξω για την εγγραφή μου στο ΠΣΚΕ;
Απάντηση: Η ηλεκτρονική υποβολή των αιτήσεων χρηματοδότησης πραγματοποιείται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ). Ο χρήστης πρέπει να επισκεφθεί την ιστοσελίδα www.ependyseis.gr/mis. Στη συνέχεια, επιλέγει τη Δράση «Ενίσχυση Δράσεων Επιχειρηματικότητας».
2. **Ερώτηση:** Ποιος υποβάλλει την πρόταση στο ΠΣΚΕ;
Απάντηση: Ο Συντονιστής Φορέας (ΕΛΚΕ ΑΕΙ) υποβάλλει την Αίτηση Χρηματοδότησης στο ΠΣΚΕ εκ μέρους της σύμπραξης (Άρθρο 6 «ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΜΠΡΑΞΗΣ» της Προσκήσεως).
3. **Ερώτηση:** Στην Πρόσκληση «Συμπράξεις Ερευνητικής Αριστείας» (με κωδ. ΟΠΣ ΤΑ 5180519) και στις βασικές προϋποθέσεις συμμετοχής δεν έχουν δικαίωμα συμμετοχής οι εταιρίες τεχνολογικοί (spin-off) σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 4864/2021, στην οποία συμμετέχει μέλος της Ομάδας έργου". Οι μέτοχοι αυτών μπορούν να συμμετέχουν;
Απάντηση: Ναι, οι μέτοχοι αυτών δύνανται να συμμετέχουν σε ομάδες έργου στο πλαίσιο των προτάσεων που θα υποβληθούν.
4. **Ερώτηση:** Μπορούν να συμμετέχουν στην Πρόσκληση Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου (ΝΠΔΔ);
Απάντηση: Επιλέξιμες είναι οι επιχειρήσεις που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, ανεξαρτήτως μεγέθους, ήτοι: Πολύ Μικρές, Μικρές, Μεσαίες και Μεγάλες Επιχειρήσεις, όπως αυτές ορίζονται στη Σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ (Ενότητα 4: ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ της αναλυτικής Προσκήσεως).
5. **Ερώτηση:** Ποια η διάρκεια του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των ερευνητικών προτάσεων;
Απάντηση: Η ημερομηνία λήξης της επιλεξιμότητας δαπανών είναι η 31η/12/2025. Το χρονοδιάγραμμα κάθε έργου εκτείνεται από τον μήνα υποβολής της πρότασης κατά το μέγιστο έως τότε. Σε περίπτωση παράτασης του Εθνικού Σχέδιου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», ο διαθέσιμος για υλοποίηση χρόνος των προτάσεων παρατείνεται αντιστοίχως, χωρίς αύξηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου. Εναπόκειται στον φορέα της πρότασης η διαχείριση της απαιτούμενης συνολικής ανθρωποπροσπάθειας και η κατανομή της στον χρόνο και σε στελέχη ώστε το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο να έχουν ολοκληρωθεί και το έργο να καταστεί λειτουργικό εντός της επιλέξιμης περιόδου αναφοράς, όπως κάθε φορά ισχύει. Επισημαίνεται ότι η έναρξη της επιλεξιμότητας των δαπανών είναι από την ημερομηνία έκδοσης της Εγκριτικής Απόφασης
6. **Ερώτηση:** Το ποσό των 5.000,00 ευρώ για τη μικτή μηνιαία αμοιβή για τα υφιστάμενα ή νέα στελέχη των επιχειρήσεων και για το έκτακτο προσωπικό των ΕΛΚΕ, είναι το ανώτατο;
Απάντηση: Ναι, το μέγιστο επιχορηγούμενο μικτό κόστος ανά υφιστάμενο ή νέο μέλος της ομάδας έργου δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 5.000,00 ευρώ. Το νέο έκτακτο προσωπικό που απαιτείται για την υλοποίηση του ερευνητικού έργου απασχολείται με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, πλήρους ή μερικής απασχόλησης καθώς και μίσθωσης έργου. Η αμοιβή του φυσικού προσώπου καθορίζεται με βάση τις χρονικές απαιτήσεις για την ολοκλήρωση του παρεχόμενου έργου και δεν είναι σημαντικά διαφορετική από αυτή που έχει ο δικαιούχος για το προσωπικό του,

το οποίο εκτελεί παρόμοια καθήκοντα ή αν δεν έχει τέτοιο προσωπικό, από αυτή που απαντάται στην αγορά για παρόμοια απασχόληση, προσόντα και εμπειρία. Η αμοιβή του φυσικού προσώπου πρέπει να συνδέεται άρρηκτα με τα στάδια υλοποίησης του έργου του. Ρήτρα καταβολής της αμοιβής τμηματικά κατά μήνα ή άλλο χρονικό όριο, χωρίς συνάρτηση με την πρόοδο του έργου είναι μη επιλέξιμη.

Η τήρηση συνολικών απολογιστικών φύλλων χρονοχρέωσης (global timesheets) είναι ευθύνη του δικαιούχου.

7. Ερώτηση: Η μέγιστη επιλέξιμη αμοιβή των 5.000,00 ευρώ για το έκτακτο προσωπικό των επιχειρήσεων περιλαμβάνει και την ιδιωτική συμμετοχή της επιχείρησης;

Απάντηση: Η μέγιστη επιλέξιμη αμοιβή για το έκτακτο προσωπικό είναι 5.000 ευρώ. Το ποσοστό επιχορήγησης είναι το 50% επί της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης (δηλ. έως του ποσού των 5.000 ευρώ στη συγκεκριμένη περίπτωση).

8. Ερώτηση: Το εργόσημο είναι επιλέξιμη δαπάνη στην κατηγορία του Προσωπικού;

Απάντηση: Δεν είναι επιλέξιμο το συγκεκριμένο καθεστώς απασχόλησης. (Άρθρο 5.2 «ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ»).

9. Ερώτηση: Τα ανώτατα όρια στις επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών είναι δεσμευτικά ανά δικαιούχο; Είναι αθροιστικά μεταξύ των δικαιούχων; Δηλαδή μπορεί ένας δικαιούχος να έχει το 2% ή 0% στην κατηγορία «δαπάνες ταξιδιών/μετακινήσεων» και ο άλλος 1% ή 3%, αντίστοιχα;

Απάντηση: Τα ανώτατα όρια στις επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών είναι δεσμευτικά ανά πρόταση και άρα δύνανται να είναι και αθροιστικά για τους συμμετέχοντες.

10. Ερώτηση: Στο Πίνακα 1 της σελ. 33 της Πρόσκλησης τα ανώτατα επιλέξιμα ποσά για την κατηγορία δαπάνης «II. Δαπάνες οργάνων & εξοπλισμού» φαίνεται να έχουν υπολογιστεί με ανώτατο ποσοστό 8% αντί του 9% που ορίζει η Πρόσκληση. Τι ισχύει;

Απάντηση: Ο Πίνακας 1 είναι τα ανώτατα επιλέξιμα ποσά ανά κατηγορία δαπανών για την περίπτωση συμμετοχής σε μια πρόταση τουλάχιστον δύο (2) ΑΕΙ και δύο (2) Επιχειρήσεων. Εκ παραδρομής οι υπολογισμοί στις κατηγορίες II και V δεν είναι ορθοί. Παρατίθεται ο ορθός πίνακας:

Κατηγορία Δαπάνης	Ανώτατο Επιλέξιμο Ποσό για τα Α.Ε.Ι. (για συμμετοχή τουλάχιστον 2 Α.Ε.Ι.)	Ανώτατο Ποσό Χρηματοδότησης στις Επιχειρήσεις (για συμμετοχή 2 επιχειρήσεων)	Ανώτατο Επιλέξιμο Ποσό ιδιωτικής συμμετοχής στις Επιχειρήσεις (για συμμετοχή 2 επιχειρήσεων)
I. Δαπάνες Προσωπικού	576.000,00 €	432.000,00 €	432.000,00 €
II. Δαπάνες οργάνων & εξοπλισμού	64.800,00 €	48.600,00 €	48.600,00 €
III. Αναλώσιμα	14.400,00 €	10.800,00 €	10.800,00 €
IV. Δαπάνες ταξιδιών / μετακινήσεων και συμμετοχής σε συνέδρια	21.600,00 €	16.200,00 €	16.200,00 €
V. Έμμεσες δαπάνες	47.088,00 €	35.316,00 €	35.316,00 €
Σύνολο	Έως 1.800.000 ευρώ /ανά πρόταση		

Επισημαίνεται ότι δεν είναι δυνατή η εξάντληση των ανωτάτων ορίων για όλες τις κατηγορίες δαπανών ταυτόχρονα. Σε κάθε περίπτωση είναι υποχρεωτική η τήρηση των ορίων της Ενότητας 5.1 «ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ» της Πρόσκλησης.

11. **Ερώτηση:** Πώς μπορούν συμμετέχουν οι Ερευνητές των Ερευνητικών Κέντρων-Ινστιτούτων σε μια ερευνητική πρόταση;

Απάντηση: Στο πλαίσιο του έργου «Συμπράξεις Ερευνητικής Αριστείας – ΣΕΑ» ενισχύονται συμπράξεις υφιστάμενων επιχειρήσεων ανεξαρτήτως μεγέθους, ήτοι: **Πολύ Μικρών, Μικρών, Μεσαίων και Μεγάλων Επιχειρήσεων**, όπως αυτές ορίζονται στη Σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ και **Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ), εκπροσωπούμενων από τον οικείο Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ)**, σύμφωνα με το οικείο θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία τους, υπό τις προϋποθέσεις της Ενότητας 4 «**ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ**» της αναλυτικής Προσκήσεως. Οι Ερευνητές όλων των βαθμίδων, ΕΛΕ Ερευνητικών Κέντρων-Ινστιτούτων της παρ. Α του άρθρου 13α του ν.4310/2014 όπως ισχύει, μπορούν να αποτελούν μέλη Ομάδας Έργου ως φυσικά πρόσωπα.

12. **Ερώτηση:** Υπάρχει συγκεκριμένο template για την Ερευνητική Πρόταση που υποβάλλεται από τη Σύμπραξη;

Απάντηση: Όχι, δεν υπάρχει. Η ερευνητική πρόταση θα πρέπει να περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα αναγραφόμενα στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ: ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ. Σε αυτά μπορούν να γίνουν οι προσθήκες που κρίνονται απαραίτητες από τους υποψηφίους προκειμένου να ενισχύσουν βαθμολογικά την πρότασή τους, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ. Επισημαίνεται ότι το αρχείο θα πρέπει να είναι ένα ενοποιημένο αρχείο PDF (1 αρχείο που αφορά το σύνολο του έργου) και δεν θα πρέπει να ξεπερνά τις 40 σελίδες. Στο κείμενο να γίνει χρήση της γραμματοσειράς Calibri, 11 στιγμών. Η στοίχιση πρέπει να είναι πλήρης και το διάστιχο γραμμής μονό.

13. **Ερώτηση:** Τα αφυπηρητήσαντα μέλη ΔΕΠ μπορούν ν' απασχοληθούν στο πρόγραμμα; Και αν ναι, με ποιο καθεστώς;

Απάντηση: Ναι, μπορούν να συμμετέχουν σύμφωνα με το άρθρο 170 του Ν. 4957/ 2022 (ΦΕΚ Α' 141) όπως ισχύει.

14. **Ερώτηση:** Ένα ΑΕΙ μέχρι πόσες προτάσεις μπορεί να υποβάλει; Υπάρχει όριο; Ένα Νομικό πρόσωπο ανά ΑΦΜ, πόσες προτάσεις μπορεί να υποβάλει/συμμετέχει; Υπάρχει όριο; Υπάρχει όριο ως προς το πλήθος των προτάσεων που ένα φυσικό πρόσωπο / ερευνητής από ΑΕΙ μπορεί να συμμετέχει;

Απάντηση: Δεν υπάρχει περιορισμός ως προς τον αριθμό των προτάσεων που μπορούν να υποβληθούν αρκεί να τηρούνται οι οριζόμενοι ανά πρόταση περιορισμοί καθώς και το σχετικό θεσμικό πλαίσιο για τις αμοιβές των φυσικών προσώπων/ερευνητών.

15. **Ερώτηση:** Μπορούν να λάβουν μέρος επιχειρήσεις ΑΒΕΕ (Ανώνυμη Βιομηχανική Εμπορική Εταιρεία);

Απάντηση: Ναι, μπορούν να συμμετέχουν Ανώνυμες Βιομηχανικές Εμπορικές Εταιρείες εφόσον πληρούν τους όρους της Προσκήσεως. Στο πλαίσιο του έργου «Συμπράξεις Ερευνητικής Αριστείας – ΣΕΑ» ενισχύονται συμπράξεις υφιστάμενων επιχειρήσεων ανεξαρτήτως μεγέθους, ήτοι: Πολύ Μικρών, Μικρών, Μεσαίων και Μεγάλων Επιχειρήσεων, όπως αυτές ορίζονται στη Σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ.

16. **Ερώτηση:** Υπάρχει δυνατότητα αμοιβών τρίτων με ανταποδοτικές υποτροφίες;

Απάντηση: Όχι, δεν προβλέπεται.

17. **Ερώτηση:** Μπορεί να ένας Ομότιμος Καθηγητής να οριστεί επιστημονικός υπεύθυνος σε ένα έργο;

Απάντηση: Ναι, μπορεί.

18. Ερώτηση: Θα μπορούσε ένα ερευνητικό κέντρο να μπει ως subcontractor σε έργο;

Απάντηση: Όχι, δεν μπορεί να μπει υπεργολάβος.

19. Ερώτηση: Αν σε μία σύμπραξη θέλουν να συμμετέχουν **δύο ή περισσότερα τμήματα ενός ΑΕΙ, λογίζονται ως διαφορετικοί εταίροι;** Και εάν ναι, μπορεί να υπάρξει μία Σύμπραξη με δύο ή περισσότερους εταίρους από το ίδιο ΑΕΙ;

Απάντηση: Όχι, δεν λογίζονται διαφορετικοί εταίροι. Δικαιούχος και Συντονιστής Φορέας είναι ο ΕΛΚΕ του ΑΕΙ.

20. Ερώτηση: Στη σελ. 28/133 της Πρόσκλησης αναφέρεται ότι «Οι μεταδιδακτορικοί συνεργάτες που συμμετέχουν στην εκτέλεση του έργου απασχολούνται δυνάμει σχέσης ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου ή δυνάμει σύμβασης μίσθωσης έργου. Οι κάθε είδους αμοιβές που λαμβάνουν βαρύνουν υποχρεωτικά πόρους εκτός τακτικού προϋπολογισμού και αντιστοιχούν κατ' ελάχιστο στο 90% των αντίστοιχων αμοιβών που λαμβάνουν ερευνητές Γ' (άρθρο 16 του Ν. 4386/2016)». Άρα το παραπάνω είναι το minimum ενώ το maximum είναι οι 5.000 ευρώ που αναφέρεται στο σημείο 7;

Απάντηση: Όχι, για την συγκεκριμένη κατηγορία ερευνητών ισχύουν τα οριζόμενα στο άρθρο 16 του Ν. 4386/2016, όπως ισχύει.

21. Ερώτηση: Στη σελ. 68, στα Δικαιολογητικά Συμμετοχής ΕΛΚΕ ΑΕΙ αναφέρει ότι απαιτείται: «Απόφαση του αρμοδίου οργάνου της Επιχείρησης για την έγκριση υποβολής της αιτήσεως χρηματοδότησης και του Συμφωνητικού Συνεργασίας». Η Απόφαση αυτή υπογράφεται μόνο από το Αρμόδιο όργανο της Επιχείρησης και όχι από τον ΕΛΚΕ του ΑΕΙ;

Απάντηση: Εκ παραδρομής γίνεται αναφορά σε επιχείρηση. Το αρμόδιο όργανο είναι του οικείου ΕΛΚΕ. Το αντίστοιχο δικαιολογητικό για τις επιχειρήσεις αναφέρεται ανωτέρω.

22. Ερώτηση: Εταιρεία που ιδρύθηκε τον Ιούνιο 2023 και πλέον με βάση τον νόμο οφείλει να κλείσει ισολογισμό 31/12/2023 (δεν ισχύει πλέον η υπερδωδεκάμηνη χρήση της αρχικής συστάσεως) θεωρείτε επιλέξιμη;

Απάντηση: Εάν κατά την ημερομηνία υποβολής έχει κλεισμένη μία διαχειριστική χρήση και δημοσιευμένα τα αποτελέσματα αυτής, μπορεί να συμμετέχει στην Πρόσκληση.

23. Ερώτηση: Ποιος υπογράφει τις υπεύθυνες δηλώσεις και πώς;

Απάντηση: Υπογράφονται από τον κατά περίπτωση Νόμιμο Εκπρόσωπο με νόμιμη επικύρωση και σήμανση, ήτοι: με ψηφιακή υπογραφή ή με ψηφιακή βεβαίωση εγγράφου μέσω .gov.

24. Ερώτηση: Θέλουμε να υποβάλουμε Πρόταση που το αντικείμενό της αφορά τον Θεματικό Τομέα 05: «Περιβάλλον - Κυκλική Οικονομία». Μας προβληματίζει, όμως, ότι στον τίτλο της Πρόσκλησης αναφέρεται ο Άξονας 3.2: «Ενίσχυση των ψηφιακών δυνατοτήτων της εκπαίδευσης και εκσυγχρονισμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.»

Απάντηση: Ο άξονας της Πρόσκλησης αποτελεί διαχειριστικό ζήτημα και δεν σχετίζεται με το αντικείμενο των υποβαλλομένων από τους υποψηφίους προτάσεων. Οι προτάσεις θα πρέπει να συμμορφώνονται, εκτός των υπολοίπων, και με τα προβλεπόμενα στην ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ και ειδικότερα στην υποενότητα «Επιλέξιμοι τομείς δραστηριότητας».

25. Ερώτηση: Ποια επιχείρηση θεωρείται προβληματική σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Νομοθεσία;

Απάντηση: Η Επιχείρηση που δεν είναι ικανή να ανακόψει τη ζημιολόγο πορεία της με δικούς της οικονομικούς πόρους ή με πόρους που εξασφαλίζει από τους ιδιοκτήτες/μέτοχους και τους πιστωτές

της. Χωρίς εξωτερική παρέμβαση από το κράτος, θα οδηγηθεί προς μια σχεδόν βέβαιη οικονομική εξαφάνιση βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα.

26. Ερώτηση: Σε ποιο στάδιο ενός προγράμματος ενίσχυσης επιχειρηματικότητας εξετάζεται αν η επιχείρηση που αιτείται να ενισχυθεί είναι προβληματική;

Απάντηση: Η διερεύνηση για το αν μια επιχείρηση είναι προβληματική ή όχι γίνεται πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης.

27. Ερώτηση: Στο Παράρτημα V «Ορισμός Προβληματικής Επιχείρησης» στη σελίδα 90 αναφέρεται: «Η εξέταση μιας επιχείρησης για να διαπιστωθεί αν αυτή είναι προβληματική, γίνεται σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης (αιτούσα επιχείρηση και τυχόν συνδεδεμένες με αυτή επιχειρήσεις), ανεξάρτητα αν υφίσταται για αυτές υποχρέωση σύνταξης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων». Αυτό σημαίνει πως πρέπει να εξεταστεί αν η επιχείρηση είναι προβληματική μόνο μαζί με τις συνδεδεμένες της ή και σαν ξεχωριστές οντότητες;

Απάντηση: Ο ορισμός της «επιχείρησης» είναι πάγιος στο δίκαιο των κρατικών ενισχύσεων και δίδεται τόσο από την Επιτροπή όσο και από το Δικαστήριο της ΕΕ. Ειδικότερα, στην Ανακοίνωση της Επιτροπής για την έννοια της κρατικής ενίσχυσης (2016/C 262/01), σημείο 2.1.11, ορίζεται ότι «περισσότερες χωριστές νομικές οντότητες μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελούν μία οικονομική μονάδα για τους σκοπούς της εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Η εν λόγω οικονομική μονάδα λογίζεται ως η σχετική επιχείρηση». Η εν λόγω αξιολόγηση (έλεγχος προβληματικότητας) θα διενεργείται τόσο στο επίπεδο της νομικής οντότητας που αιτείται ενίσχυση (αιτούσα επιχείρηση) όσο και στο επίπεδο του ομίλου στον οποίο ανήκει αυτή η οντότητα ανεξάρτητα αν υποβάλει ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

28. Ερώτηση: Οι προτάσεις πρέπει να εμπíπτουν σε έναν μόνο θεματικό τομέα;

Απάντηση: Οι δυνητικοί δικαιούχοι πρέπει να δηλώσουν στην αίτησή τους τον θεματικό τομέα και την περιοχή παρέμβασης όπου εμπίπτει το προτεινόμενο έργο, σύμφωνα με το Παράρτημα XI. Στην περίπτωση διεπιστημονικής ερευνητικής πρότασης, οι δυνητικοί δικαιούχοι επιλέγουν τον θεματικό τομέα στον οποίο έχουν προσδώσει τη μεγαλύτερη βαρύτητα. Η επιλογή του κατάλληλου θεματικού τομέα, σύμφωνα με την υποβληθείσα αίτηση χρηματοδότησης, κρίνεται κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης.

29. Ερώτηση: Πότε υπογράφεται το συμφωνητικό συνεργασίας;

Απάντηση: Σύμφωνα με την ορθή επανάληψη της Πρόσκλησης (σελ. 34, παρ. 2): "Το συμφωνητικό συνεργασίας συμφωνείται και συνυπογράφεται από τα συμβαλλόμενα μέρη πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης και υποβάλλεται μαζί με τα υπόλοιπα δικαιολογητικά."

30. Ερώτηση: Πότε υποβάλλονται τα δικαιολογητικά;

Απάντηση: Το σύνολο των απαιτούμενων δικαιολογητικών υποβάλλεται με την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης στο ΠΣΚΕ.

31. Ερώτηση: Στη σελίδα 66/133 αναφέρεται ότι οι επιχειρήσεις με τήρηση απλογραφικών βιβλίων πρέπει να προσκομίσουν τα υποδείγματα Β.5 και Β.6 Ισολογισμού και κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης. Ωστόσο σύμφωνα με το Ν. 4308/2014 δεν έχει υποχρέωση σύνταξης του υποδείγματος Β.5 Ισολογισμός και Β.6 κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης πολύ μικρών οντοτήτων του Ν.4308/2014 - Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα. Όταν η επιχείρηση τηρεί απλογραφικά βιβλία προσκομίζονται μόνο τα έντυπα Ε3 και Ν;

Απάντηση: Οι επιχειρήσεις που τηρούν απλογραφικά βιβλία δεν έχουν υποχρέωση δημοσίευσης ισολογισμών και καταστάσεων αποτελεσμάτων χρήσης κατά τις φορολογικές διατάξεις, ωστόσο για τον έλεγχο της προβληματικότητας, με σκοπό την ορθή εφαρμογή του Τύπου 1 του Παραρτήματος

VII «ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΩΣ ΜΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ», πέραν της προσκόμισης των εντύπων Ε3 και Ν, θα πρέπει να προσκομισθούν τα παραπάνω υποδείγματα των Ε.Λ.Π. συντεταγμένα από το λογιστή της επιχείρησης. Εξαιρούνται οι ανεξάρτητες σύμφωνα με την έννοια του άρθρου 3 παρ.1 της Σύστασης 361/2003 ατομικές επιχειρήσεις που τηρούν απλογραφικά βιβλία, για τις οποίες δε συμπληρώνεται η Δήλωση του άνω Παραρτήματος VII.

32. Ερώτηση: Για την αξιολόγηση μιας επιχείρησης με απλογραφικά βιβλία ως μη προβληματική ποιος τύπος εφαρμόζεται ;

Απάντηση: Ο τύπος της Δήλωσης του Παραρτήματος VII επιλέγεται ανάλογα με το μέγεθος της επιχείρησης. Για τις ΜμΕ επιλέγεται ο Τύπος 1 (για όλες τις επιχειρήσεις ανεξαρτήτως μεγέθους, ήτοι πολύ μικρής, μικρής, μεσαίας επιχείρησης), ενώ ο Τύπος 2 και ο Τύπος 3 (διαζευκτικά) επιλέγεται για τις μεγάλες επιχειρήσεις.

33. Ερώτηση: Η ΥΔ3 "Υπεύθυνη Δήλωση εταίρου/μετόχου της επιχείρησης/νόμιμου εκπροσώπου της επιχείρησης" χρειάζεται να κατατεθεί; Αν ναι, πρέπει να κατατεθεί και για τον μέτοχο (Μονοπρόσωπη) και για τον νόμιμο εκπρόσωπο; Επισημαίνεται ότι ο μέτοχος δεν συμμετέχει στο διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας. Η εταιρεία έχει συνδεδεμένες/συνεργαζόμενες εταιρείες και ο μέτοχος έχει στην κατοχή του ποσοστά άλλων εταιρειών (ίσως άνω του 25%).

Απάντηση: Η ΥΔ3 «Υπεύθυνη Δήλωση εταίρου/μετόχου της επιχείρησης/νόμιμου εκπροσώπου της επιχείρησης» υποβάλλεται από κάθε πρόσωπο, εταίρο/ους, μέτοχο/ους ή νόμιμο/ους εκπρόσωπο/ους, ξεχωριστά και αφορά την ατομική συμμετοχή του σε άλλες επιχειρήσεις με ποσοστό ίσο ή μεγαλύτερο του 25%. Στην περίπτωση του νομίμου εκπροσώπου ή του προσώπου που ασκεί τη διοίκηση της επιχείρησης υποβάλλεται ακόμη κι αν δεν συμμετέχει στο εταιρικό/μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας.

Διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση πολυμετοχικών σχημάτων (π.χ. ανώνυμες εταιρείες εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών) η ανωτέρω Υπεύθυνη Δήλωση απαιτείται από τους μετόχους/εταίρους που κατέχουν ποσοστό ίσο ή μεγαλύτερο του 25% του κεφαλαίου της δυνητικής δικαιούχου ή από τους πέντε με το μεγαλύτερο ποσοστό αν υπάρχουν εκατοντάδες μικρομέτοχοι.

34. Ερώτηση: Αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη για τις επιχειρήσεις η απασχόληση ατόμου στις εγκαταστάσεις της εταιρείας με σύμβαση έργου και δελτίο παροχής υπηρεσιών;

Απάντηση: Σύμφωνα με το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ - ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΕΠΑΛΛΗΘΕΥΣΗΣ ΔΑΠΑΝΩΝ (σελ. 102 επ.) και ειδικότερα την παράγραφο Ι. – Δαπάνες προσωπικού, όσον αφορά την επιχείρηση οι δαπάνες αφορούν το προσωπικό που εργάζεται για το συνεργατικό ερευνητικό έργο. Περαιτέρω ορίζεται ότι το προσωπικό του δικαιούχου δεν επιτρέπεται να απασχολείται στη δράση/ έργο στη βάση σύμβασης παροχής υπηρεσιών (υπεργολάβος) ή σύμβασης μίσθωσης έργου (σελ. 104). Προβλέπεται ωστόσο δαπάνη για έκτακτο προσωπικό με σύμβαση μίσθωσης έργου, στην οποία προσδιορίζεται το συγκεκριμένο έργο που θα εκτελεστεί προσδιοριζόμενο σε σχέση με την συγχρηματοδοτούμενη πράξη, ο χρόνος εκτέλεσης και παράδοση του, το συνολικό ποσό της αμοιβής του αντισυμβαλλόμενου φυσικού προσώπου, ο τόπος εκτέλεσης του έργου, καθώς και ότι το έργο συνδέεται αποκλειστικά με τις ανάγκες της συγχρηματοδοτούμενης πράξης για την οποία συνάπτεται. Η σύμβαση αυτή θα πρέπει να εκτελεσθεί σύμφωνα με τους όρους του Παραρτήματος ΙΧ, όπως περιγράφονται στις σελ. 106 – 107 της πρόσκλησης.

35. Ερώτηση: Είναι επιλέξιμες και για τις εταιρείες οι δαπάνες για αγορά λογισμικού για τις ανάγκες του έργου, δεδομένου ότι δεν αποτελούν πάγια στοιχεία οπότε δεν έχουν αποσβέσεις; Επιπροσθέτως, είναι επιλέξιμη η δαπάνη για δικαιώματα χρήσης λογισμικού που θα αφορά αποκλειστικά και μόνο το διάστημα στο οποίο θα χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες του έργου;

Απάντηση: Στο κεφάλαιο 5.2 – ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ και συγκεκριμένα στην παράγραφο II. - Δαπάνες οργάνων & εξοπλισμού ορίζεται: «Για τις δαπάνες οργάνων & εξοπλισμού που πραγματοποιούνται από δημόσιους φορείς ή από φορείς του ευρύτερου δημοσίου τομέα, απαιτείται η τήρηση των διαδικασιών που προβλέπει ο Ν. 4412/2016, τα άρθρα 249-255 του Ν. 4957/2022, καθώς και τα προβλεπόμενα στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (εφεξής «ΣΔΕ»). Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και οι δαπάνες που αφορούν σε λογισμικό και δικαιώματα χρήσης (licences) προγραμμάτων λογισμικού, εφόσον απαιτούνται για την εκτέλεση του έργου». Ωστόσο, για τις επιχειρήσεις δεν προβλέπονται από την Πρόσκληση ανάλογες δαπάνες που αφορούν σε λογισμικό και δικαιώματα χρήσης και δε δύναται να υπαχθούν στην κατηγορία δαπανών Δαπάνες οργάνων και εξοπλισμού.